

Javna rasprava o prezentaciji radne verzije Drugog nacionalnog izvještaja o provedbi Aarhuske konvencije u BiH - Sarajevo

26.11.2013., Aarhus centar Sarajevo

Zapisnik

Učesnici: Pogledati listu učesnika u prilogu

Uvodni dio

U uvodnoj riječi predstavnice OSCE Misije u BiH, predstavnika FBiH Ministarstva za okoliš i turizam i predstavnice Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS, te predstavnika Aarhus centara Sarajevo dat je pregled sadržaja izvještaja, same implementacije Aarhuske konvencije (AK) i izrade Drugog nacionalnog izvještaja o provedbi Aarhuske konvencije u BiH (NIR 2013.)

Power point prezentacija je dostupna na ovom linku...

Uvodni dio

- Date su uvodne riječi predstavnice Aarhus centra Sarajevo, OSCE Misije u BiH, BiH Ministarstva vanjske trgovina i ekonomskih odnosa i predstavnika FBiH Ministarstva okoliša i turizma, o projektu Vladavina prava kroz jačanje pristupu informacijama u domenu okoliša, koji provodi OSCE uz saradnju sa ENVSEC-om i Vladom Njemačke, kao uz koordinaciju sa Aarhus centrima u BiH o nastanku, funkciji i značaju Aarhus centara u BiH, te o provođenju javnih rasprava u okviru datog projekta u saradnji sa BiH Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (BiH MVTiEO) i FBiH Ministarstva okoliša i turizma (FMOiT).
- Naglašena je obaveza izrade i dostave Nacionalnog izvještaja (ovom prilikom Drugog nacionalnog izvještaja ili NIR 2013.), na dvogodišnjoj osnovi, prema Aarhuskoj konvenciji Sekretarijatu Aarhuske konvencije od strane BiH kao potpisnice date konvencije.
- Data je prezentacija o strukturi, funkciji i značaju Drugog nacionalnog izvještaja, te načinu njegove pripreme i izrade. Naglašene su manje izmjene po pitanju strukture, formata i postavljenih pitanja za izradu Drugog nacionalnog izvještaja u odnosu na prvi. Također je naglašeno da je broj riječi unutar izvještaja limitiran samim formatom, tako da će finalna verzija NIR 2013. biti skraćena u odnosu na trenutnu radnu verziju.
- Objašnjeno je da je cilj javnih rasprava da se javnost informiše o samim procesima izrade izvještaja kao i samom izvještaju, a takav pristup reflektuje demokratski princip transparentnosti učešća javnosti u procesima donošenja odluka.
- Naglašeno je da je konkretan rad na izradi izvještaja trajao pet mjeseci, te bi izvještaj trebao biti gotov do kraja 2013. Međutim, rečeno je i da je sam proces pripreme, koordinacije i prikupljanja podataka trajao i više od godinu dana. Proces pripreme izvještaja je uključivao ključne institucije na svim nivoima vlasti kao i Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH (VSTV). Ukupno 31 institucija je bila uključena u proces, te niz NVO organizacija. BiH MVTEO je u procesu prikupljanja informacija bio koordinator za institucije na državnom i entitetskom nivou. U tom kontekstu, predstavnica BiH MVTEO je naglasila da je čitav proces izrade Drugog nacionalnog izvještaja za BiH iniciran sastankom OSCE ambasadora i Ministra BiH MVTEO 2012. kada je Ministarstvo zatražilo podršku

OSCE-a, putem Aarhus centara, da izradi Drugi nacionalni izvještaj obzirom na limitirana finansijska sredstva datog Ministarstva.

- Tokom ukupnog rada na NIR 2013. uočena je veća saradnja NVO sektora, kao i sektora državnih institucija na svim nivoima vlasti. Isto tako, kroz rad na izvjaštaju, uočena je neujednačena primjena Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH na različitim upravnim nivoima.
- Najavljen je i sljedeći korak po pitanju NIR-a 2013., a to je revidiranje i prevod izvještaja na engleski jezik. Potom će se finalna engleska verzija NIR-a 2013. predati Sekretarijatu Aarhuske konvencije, te sam izvještaj predstaviti u junu 2014. u Maastrichtu.
- Predstavnik FMOiT je naglasio da se javne rasprave ne bi trebale održavati kasnije od 15 dana nakon objavljivanja oglasa o održavanju javne rasprave, te je predložio da bi vrijeme održavanja javnih rasprava trebalo da bude u posljepodnevnim satima kako bi što šira javnost imala mogućnost da učestvuje u njima i da svoj doprinos. Naglašeno je da se ovakav stav treba uzeti u obzir u kontekstu sprovođenja budućih aktivnosti.

Komentari/pitanja učesnika i pruženi odgovori

- Učesnici su naglasili potrebu da se tokom planiranja budućih aktivnosti vodi računa o terminima održavanja javnih rasprava, pogotovo kada su u pitanju jako značajne teme, poput ove. Također je naglašena potreba da se javnim raspravama posveti više pažnje od strane organizatora ali i svih učesnika. Izražen je problem o tome kako da zainteresovati narod prisustvuje javnim raspravama, te kako im dati doznanja da su javne rasprave u interesu naroda. Učesnici su naglasili da je u tom kontekstu bitno podizanje javne svijesti, možda već od malih nogu u vrtićima kako bi se društvo na vrijeme naučilo o obavezama i potrebama održavanja zdravog okoliša.
- Postavljeno je i pitanje izdavanja okolišnih dozvola od strane entitetskih nadležnih ministarstava, tj. naglašena je potreba za monitoringom ili praćenjem datih dozvola i u tom kontekstu poštivanja zakona i rokova od strane poduzetnika.
- Predstavnik FMOiT-a je rekao da je u 2013. Ministarstvo pokušalo ubrzati razvoj Registra i smatra se da će ta izmjena popraviti proces informisanja javnosti (200 subjekata je ušlo u proces). Dozvola ograničena na 5 godina. Napravljena je inventuru sa jako malo kadra, ali ipak se uspjelo ući u procese, te se smatra da su ti procesi pokazali rezultate koji još, nažalost, nisu uočljivi. (Npr. Arcelor Mittal - unaprijeđenje sistema filtriranja otpadnih gasova i tekućina; cementare više nisu problem i slično). Međutim, značajan problem za okoliš u BiH predstavljaju auta i mali pogoni, te se u sledećim nastojanjima upravo pitanje te vrste zagađivača mora riješiti. Također je naglašeno da, zahvaljujući nastojanjima i radu FMOiT u BiH se više ne koristi olovni benzin, te u daljim nastojanjima unaprijeđenja sistema izdavanja oklišnih dozvola, ključnu kariku predstavljaju Registri. Izjavljeno je i to da FBiH Uprava za inspeksijske poslove ima svoj udio u rješavanju problem u domenu okoliša, te ona već ima program rada kroz okolišne dozvole.
- Rečeno je da je novi Zakon o zaštiti okoliša BiH distribuiran preko Aarhus centara koji će sigurno dovesti do određenih umreženja sistema.
- Postavljeno je pitanje da li će novi Zakon o zaštiti okoliša BiH popraviti stanje uvida u okolišne dozvole. Problem je u tome što kada se cijeli postupak završi, te se okolišna dozvola izda, ona nije dostupna javnosti u FBiH, dok u Republici Srpskoj (RS) jeste. Naglašeno je od strane učesnika javne rasprave da je neminovno da okolišna dozvola bude transparentno postavljena na svim web stranicama relevantnih institucija kako bi bila dostupna javnosti.

- Predstavnik FMOiT-a je izjavio da iako Ministarstvo neko vrijeme nije praktikovalo objavu okolišnih dozvola javnosti, to je izmjenjeno. Rečeno je da Ministarstvo shvata da je potrebno dozvole staviti na uvid javnosti i Ministarstvo će se potruditi da se to u budućnosti i ostvari. Nada je u tome da će to biti moguće kroz Registar o okolišnim dozvolama. Ipak, potrebno je imati u vidu da su okolišne dozvole dostupne javnosti bez naknade, ukoliko se traže od strane javnosti na dostavu od Ministarstva. Naglašeno je da je potrebno sistemski pristupiti rješavanju problema.
- Rečeno je da je Zakon o agenciji za okoliš u pripremi.
- Naglašeno je da javnost često nije dovoljno informisana o malim i svim hidroelektranama u BiH, te je i nedosljednost provođenja zakona i izigravanje samog zakona problem u domenu okoliša. Također, neodgovorno provođenje mjera zakona predstavlja problem.
- Naglašeno je da u domenu okoliša značajan problem predstavlja nedosljedna primjena zakona i zakonskih mjera, te i općinski nivoi vlasti koji nemaju službu za zaštitu okoliša, te ne provode zakone. Rečeno je da se i Uprave za inspeksijske poslove također trude da sprovode zakone i efikasno vrše svoj posao, iako imaju manjak ljudskih kapaciteta.
- Naglašeno je da do sada nijedan sudski spor nije pokrenut po pitanju kršenja Zakona o zaštiti okoliša BiH. Rješeno je da je rad vještaka ključan u tom procesu.
- Učesnici su komentarisali da je potrebno promijeniti pravilnik o Registru. Cilj je javnosti dati doznanja da će biti kažnjavanji za kršenje zakona.
- Komentarisano je da na javnim raspravama učestvuju samo osobe koje se lično moraju pozvati da učestvuju.
- Rečeno je da FBiH Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva trenutno radi na izradi planova upravljanja slivovima rijeke Save, te se radi i na međunarodnoj komponenti sliva sa Republikom Hrvatskom. Izjavljeno je da će svi planovi koji se rade biti transparentni i otvoreni za uključivanje javnosti.
- Predstavnica Aarhus centra Sarajevo je naglasi da je u ovim procesima bitno javnost uključiti na vrijeme.
- Predstavnica BiH MVTEO je ukazala na to da Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS na svojoj web stranici ima objavljen Zakon o zaštiti prirode koji je trenutno otvoren za komentare javnosti.
- Rečeno je i to da je novi zakon o FBiH Fondu zaštite okoliša trenutno u pripremi kao i to da je novi zakon o vodama u pripremi.

Zapisnik sačinila: Emina Durmo